

Prava deteta su ljudska prava

Svi pojmovi upotrebljeni u muškom gramatičkom rodu u ovom tekstu odnose se podjednako na lica muškog i ženskog roda.

VODIČ ZA ČITANJE

Opšti komentar br. 25 (2021) – prava deteta u odnosu na digitalno okruženje

Zašto je ovaj Opšti komentar važan?

Digitalne tehnologije postale su deo svakodnevnog života dece. D

eca uče, igraju se, komuniciraju, stvaraju prijateljstva i traže informacije u digitalnom okruženju. Istovremeno, internet i druge digitalne tehnologije mogu predstavljati rizik za njihovu bezbednost, privatnost, zdravlje i druga prava.

Komitet za prava deteta ovim Opštim komentarom objašnjava kako se sva prava garantovana Konvencijom primenjuju i u digitalnom okruženju i koje obaveze države imaju da obezbede da digitalne tehnologije služe ostvarivanju, a ne ugrožavanju prava deteta.

Šta ćete saznati iz ovog Opšteg komentara?

Tokom čitanja saznaćete:

- kako se Konvencija o pravima deteta primenjuje u digitalnom okruženju;
- koje mogućnosti digitalne tehnologije pružaju deci;
- koji rizici postoje i kako ih treba sprečavati;
- koje obaveze imaju države, roditelji, škole i privredni subjekti;
- kako zaštititi privatnost, bezbednost i dostojanstvo dece na internetu;
- kako digitalne tehnologije mogu doprineti obrazovanju, zdravlju, igri i učešću dece.

Obratite posebnu pažnju na...

✦ Četiri osnovna načela Konvencije

Komitet pokazuje kako se načela nediskriminacije, najboljih interesa deteta, prava na život, opstanak i razvoj i prava deteta da izrazi svoje mišljenje primenjuju u digitalnom okruženju.

✦ Privatnost i zaštitu podataka

Jedna od centralnih tema ovog komentara jeste zaštita privatnosti dece, njihovih ličnih podataka i bezbednosti u digitalnom svetu.

✦ Odgovornost privrednih subjekata

Digitalne platforme, društvene mreže, proizvođači aplikacija i drugi privredni subjekti imaju odgovornost da poštuju prava deteta prilikom razvoja i pružanja svojih proizvoda i usluga.

✦ Pravo na obrazovanje

Digitalne tehnologije mogu značajno unaprediti pristup kvalitetnom obrazovanju, ali samo ako su dostupne svoj deci pod jednakim uslovima.

✦ Zaštitu od nasilja i eksploatacije

Komitet posebno naglašava obavezu država da spreče sve oblike nasilja, seksualnog iskorišćavanja, trgovine decom i drugih zloupotreba koje mogu biti omogućene ili olakšane digitalnim tehnologijama.

✦ Učešće dece

Deca nisu samo korisnici digitalnog okruženja. Ona imaju pravo da učestvuju u donošenju odluka koje utiču na njihov digitalni život i da njihovo mišljenje bude ozbiljno razmotreno.

Zašto je ovaj Opšti komentar važan za Srbiju?

Digitalne tehnologije danas utiču na gotovo sva prava deteta – od obrazovanja i zdravlja do privatnosti, zaštite od nasilja i učešća u društvenom životu. Ovaj Opšti komentar predstavlja važan vodič za izradu zakona, javnih politika i prakse u oblastima obrazovanja, socijalne zaštite, pravosuđa, zaštite podataka o ličnosti i razvoja digitalnih usluga namenjenih deci.

Svaka nova tehnologija donosi nove mogućnosti, ali i nove odgovornosti. Najvažnije pitanje nije šta tehnologija može, već kako njome možemo bolje da zaštitimo prava svakog deteta. Digitalno okruženje će se menjati brže nego što danas možemo da zamislimo. Ali jedno ne bi smelo da se menja: svako dete ima pravo da u svakom okruženju bude bezbedno, poštovano, saslušano i zaštićeno. Upravo zato prava deteta ostaju naš najpouzdaniji kompas i u digitalnom dobu.

Posebno se dalje čitanje preporučuje:

- Konvencija o pravima deteta – posebno čl. 2, 3, 6, 12, 13, 16, 17, 19, 24, 28, 31, 34, 36 i 39.
- Opšti komentar Komiteta za prava deteta br. 5 (Opšte mere primene Konvencije o pravima deteta).
- Opšti komentar br. 12 (Pravo deteta da bude saslušano).
- Opšti komentar br. 13 (Pravo deteta na slobodu od svih oblika nasilja).
- Opšti komentar br. 14 (Pravo deteta da njegovi najbolji interesi budu od prvenstvenog značaja).

- Opšti komentar br. 16 (Obaveze država u vezi sa uticajem poslovnog sektora na prava deteta).
- Fakultativni protokoli uz Konvenciju, kada su relevantni za zaštitu dece u digitalnom okruženju.

Ključna poruka

Digitalno okruženje nije poseban svet u kojem prava deteta prestaju da važe. Naprotiv, sva prava garantovana Konvencijom važe jednako i na internetu kao i van njega. Zadatak država, privrednih subjekata, roditelja i svih koji rade sa decom jeste da obezbede da digitalne tehnologije unapređuju razvoj, učešće i dobrobit dece, uz puno poštovanje njihovog dostojanstva, bezbednosti i svih prava.

---

*Ovaj materijal objavljen je uz finansijsku pomoć Evropske unije. Za njegovu sadržinu odgovoran je isključivo Užički centar za prava deteta i on nužno ne odražava zvanične stavove Evropske unije.

Svi pojmovi upotrebljeni u muškom gramatičkom rodu u ovom tekstu odnose se podjednako na lica muškog i ženskog roda.

